

Житомирський медичний інститут
Житомирської обласної ради

Кафедра «Технології медичної діагностики та лікування.
Громадське здоров'я»

Силабус
освітньої компоненти
«Клінічна фармакологія»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 223 «Медсестринство»
Освітньо-професійна програма: «Медсестринство»
Вид освітньої компоненти: вибіркова
Мова викладання: державна
Форма навчання: денна

Затверджено на засіданні кафедри
«Технології медичної діагностики та
лікування. Громадське здоров'я»
Протокол № 1 від «25» серпня 2022 року
Завідувач кафедри д.п.н., професор
Заблоцька О.С. _____

2022

Загальна інформація про викладача

Назва освітньої компоненти	«Клінічна фармакологія»
Викладач	Нікітченко Вікторія Миколаївна, асистент кафедри
Профайл викладача	Лінк на профайл викладача (посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача)
Контактний телефон	063-016-14-16
E-mail:	Vikkin385@gmail.com
Сторінка освітньої компоненти	в системі інтранет
Консультації	Онлайн комунікація з використанням відео-або аудіотехнологій (ZOOM, Viber (+380630161416), Skype, Telegram, електронна пошта) в робочі дні з 9.30 до 17.30

1. Назва освітньої компоненти

«Клінічна фармакологія»

2.Обсяг освітньої компоненти

Вид заняття	Кількість годин
Лекції	24
Практичні заняття	16
Самостійна робота	50

3. Ознаки освітньої компоненти

Рік викладання	Курс	Семестр	Спеціальність	К-ть кредитів/ годин	К-ть змістовних модулів	Вид контролю	Нормативна / вибіркова
2022	1	1	223 «Медсестринство»	3/90	2	ПМК	Вибіркова

4. Передумови вивчення освітньої компоненти

Клінічна фармакологія – наука, що вивчає дію лікарських речовин на організм хворої людини. Основним завданням дисципліни є оптимізувати медикаментозну допомогу хворому, зробити її максимально ефективною, нешкідливою та економічно доступною.

5. Мета й завдання освітньої компоненти

Метою ОК є підготовка конкурентноспроможного, висококваліфікованого, компетентного фахівця, здатного вирішувати практичні проблеми і задачі у галузі охорони здоров'я із застосуванням положень теорій та методів фундаментальних, медичних та клінічних наук. набуття системних знань з курсу «Клінічна фармакологія» як невід'ємної складової частини навчання і об'єктивної оцінки фахової придатності та майстерності майбутнього бакалавра медсестринства.

Завданнями вивчення ОК «Клінічна фармакологія» є:

- забезпечення досягнення майбутніми фахівцями якісно нового рівня у засвоєнні знань з клінічної фармакології, розуміння ними оптимальних шляхів поліпшення навчання і професійної орієнтації студентів, подальшопідвищення рівня їх морального, фізичного й естетичного виховання;
- пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них;
- володіти навичками збору інформації, використовувати отриману інформацію та результати її аналітичної обробки для набуття фахових знань та навичок з певних складових професійної діяльності;
- забезпечувати професійну безпеку, безпеку життєдіяльності та дотримання правил техніки безпеки і охорони праці в галузі на робочих місцях в поліклініці, стаціонарі та в лабораторіях різного профілю;

6. Компетентності

Згідно з вимогами Стандарту вищої освіти та Освітньої професійної програми підготовки магістра медсестринства дана ОК забезпечує набуття здобувача освіти компетентностей.

Загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватись рідною мовою як усно так і письмово;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

- навички використання інформаційних та комунікативних технологій;
- вміння виявляти та вирішувати проблеми, приймати обґрунтовані рішення;
- навички міжособистісної комунікації, взаємодії;
- прихильність безпеці;
- здатність до організації та планування.

Спеціальні (фахові):

- вміння орієнтуватися у визначенні групової належності лікарських засобів, особливостях їх фармакокінетики та фармакодинаміки, правила зберігання та використання медичних засобів;
- лідерство, менеджмент та командна робота;
- здатність організовувати і надавати невідкладну допомогу при різних гострих станах у мирний та воєнний час.

7. Результати навчання згідно профілю програми, після вивчення ОК:

- пізнавати нові зв'язки й відношення об'єктів, розширяти і поглиблювати свої знання про них;
- застосовувати на практиці знання з ОК «Клінічна фармакологія»;

8. Методична картка освітньої компоненти

Лекції:

Тема
Модуль 1
1. Клінічна фармакокінетика
2. Клінічна фармакодинаміка
3. Клінічна фармакогенетика
4. Лікарська безпека
5. Випробування нових лікарських препаратів
6. Токсикологія
Модуль 2
7. Клінічна фармакологія засобів, що впливають на серцево-судинну систему та систему крові
8. Клінічна фармакологія засобів, що впливають на травну систему та метаболізм, засобів для системного вживання
9. Клінічна фармакологія засобів, що впливають на опорно-руховий апарат, респіраторну систему

Практичні заняття:

Тема
Модуль 1
1. Загальна клінічна фармакологія. Абсорбція, екскреція, біодоступність, біотрансформація фармакологічного препарату
2. Загальна клінічна фармакологія. Фармакологічний ефект, види дії лікарських засобів, вплив різних чинників на фармакотерапевтичний ефект фармакологічного препарату
3. Загальна клінічна фармакологія. Основи детоксикаційної терапії
4. ПМК 1
Модуль 2
1. Клінічна фармакологія антигіпертензивних та гіпертензивних засобів. Клінічна фармакологія засобів, що регулюють діяльність серцево-судинної системи та системи крові
2. Клінічна фармакологія засобів, що регулюють діяльність дихальної, видільної, нервової систем
3. ПМК 2

Самостійна робота:

Тема
Модуль 1
1. Клінічна фармакологія бронхолітичних засобів
2. Клінічна фармакологія комплексної терапії інфаркту міокарда
3. Клінічна фармакологія засобів, що впливають на міометрій
4. Клінічна фармакологія гемостатиків
5. Клінічна фармакологія засобів, що знижують апетит та масу тіла
6. Клінічна фармакологія вітамінів
7. Клінічна фармакологія імуномодуляторів
8. Клінічна фармакологія противопаразитарних засобів
9. Клінічна фармакологія сульфаніламідних препаратів
Модуль 2
1. Клінічна фармакологія протитуберкульозних препаратів
2. Клінічна фармакологія протипухлинних засобів
3. Клінічна фармакологія засобів для лікування ВІЛ, лепри, амебедіазу

9. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю ЗВО, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: залік.

Контроль знань і умінь ЗВО (поточний і підсумковий) з ОК «Клінічна фармакологія» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг ЗВО із засвоєння ОК визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної ОК, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (залік, ПМК) – 40 балів.

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і ЗВО на першому занятті. Рівень знань оцінюється: «відмінно» – ЗВО дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, рішення задач та виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, акуратно оформлює завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність і творчість у виконанні групових завдань; «добре» – ЗВО володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу, проявляє активність у виконанні групових завдань; «задовільно» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою завдань та самостійність, участь у виконанні групових завдань; «незадовільно з можливістю повторного складання» – ЗВО дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, має неповний конспект лекцій, індиферентно або негативно проявляє себе у виконанні групових завдань.

Підсумкова (загальна) оцінка курсу навчальної ОК є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєності теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної ОК, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (ПМК) 40 балів.

**Розподіл балів, що отримують здобувачі вищої освіти при вивченні освітньої компоненти
«Клінічна фармакологія»**

Поточне тестування та самостійна робота			ІДРС	ПМК	СУМА
Модуль 1					
Змістовий модуль 1			6	40	100
T1	T2	T3			
18	18	18			
54					

**Оцінювання здобувача вищої освіти відбувається згідно положення «Положення про
організацію освітнього процесу»**

Оцінка національна	Оцінка ECTS	Визначення оцінки ECTS	Рейтинг ЗВОа, бали
Відмінно	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90 – 100
Добре	B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ - в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	74-81
Задовільно	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
Незадовільно	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно працювати перед тим, як отримати залік (позитивну оцінку)	35-59
	F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота	01-34

10. Політика освітньої компоненти

Політика щодо академічної доброчесності.

Політика освітньої компоненти ґрунтується на засадах академічної доброчесності (сукупності етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання) та визначається системою вимог, які викладач ставить до здобувача у вивченні освітньої компоненти (недопущення академічного плагіату, списування, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, заборона використання додаткових джерел інформації, інтернет ресурсів без вказівки на джерело, використане під час виконання завдання тощо). З метою запобігання, виявлення та протидії академічного плагіату в наукових та навчальних працях викладачів, науково-педагогічних працівників інституту та здобувачів в закладі розроблено «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових і навчальних працях працівників та здобувачів Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради». За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти (крім осіб, які здобувають загальну середню освіту); позбавлення академічної стипендії.

Політика щодо відвідування.

Політика щодо відвідування усіх форм занять регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у Житомирському медичному інституті ЖОР». Здобувач зобов'язаний виконувати правила внутрішнього розпорядку інституту та відвідувати навчальні заняття згідно з розкладом, дотримуватися етичних норм поведінки. Присутність на занятті є обов'язковим компонентом оцінювання.

Політика щодо перескладання.

Порядок відпрацювання пропущених занять з поважних та без поважних причин ЗВО інституту регламентується «Положенням про порядок відпрацювання здобувача освіти Житомирського медичного інституту Житомирської обласної ради пропущених лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять».

Політика щодо дедлайнів.

Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, передбачених вивченням освітньої компоненти визначених для виконання усіх видів робіт.

Політика щодо апеляції.

У випадку конфліктної ситуації під час проведення контрольних заходів або за їх результатами, здобувач освіти має право подати апеляцію згідно з «Положенням про апеляцію результатів контрольних заходів знань здобувачами вищої освіти ЖМІ ЖОР» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_apel_rezult.pdf. Заява подається особисто в день оголошення результатів контрольного заходу начальнику навчально-методичного відділу інституту, реєструється в загальному відділі і передається проректору з навчальної роботи та розглядається на засіданні апеляційної комісії не пізніше наступного робочого дня після її подання. Здобувач має право бути присутнім на

засіданні апеляційної комісії. При письмовому контрольному заході члени апеляційної комісії, керуючись критеріями оцінювання, з даної ОК детально вивчають та аналізують письмові матеріали контрольного заходу. Повторне чи додаткове опитування здобувача апеляційною комісією заборонено. Результати апеляції оголошуються здобувачу відразу після закінчення розгляду його роботи, про що здобувач особисто робить відповідний запис у протоколі засідання апеляційної комісії.

Політика щодо конфліктних ситуацій.

У ЗВО визначено чіткі механізми та процедури врегулювання конфліктних ситуацій, пов'язаних з корупцією, дискримінацією, сексуальними домаганнями та ін. Упроваджено ефективну систему запобігання та виявлення корупції, вживаються заходи, спрямовані на підвищення доброчесності працівників і здобувачів освіти інституту, дотримання правил етичної поведінки, створення додаткових запобіжників вчиненню корупційних дій і пов'язаних із корупцією правопорушень. Рішенням Вченої ради затверджено: Антикорупційну програму <http://www.zhim.org.ua/images/info/antikorruption.pdf>, «Положення про комісію з оцінки корупційних ризиків», http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_komisiya_korupcii.pdf, План заходів з виконання антикорупційної програми відповідно до Закону України «Про запобігання корупції» http://www.zhim.org.ua/images/info/plan_zahodiv_korupciya.pdf, яким передбачено проведення інститутом антикорупційних заходів під час здійснення своїх статутних завдань.

Для вирішення питань, пов'язаних із запобіганням будь-яких форм дискримінації, зокрема і за ознаками статі, в інституті діє «Телефон Довіри», (0412-46-19-62) звернувшись по якому, здобувачі освіти мають можливість отримати анонімну, екстрену, безкоштовну, кваліфіковану допомогу. Створена «Скринька довіри», до якої анонімно можуть звертатись здобувачі ЗВО, залишати там свої скарги чи пропозиції. Також у закладі розроблено План заходів щодо попередження мобінгових/булінгових тенденцій у Житомирському медичному інституті ЖОР https://www.zhim.org.ua/images/info/polozh_buling.pdf, «Положення про політику запобігання, попередження та боротьби з сексуальними домаганнями і дискримінацією» http://www.zhim.org.ua/images/info/pol_seks_domag.pdf, працює практичний психолог.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Клінічна фармація [Текст] : підруч. для ВНЗ / І. А. Зупанець [та ін.] ; за ред.: В. П. Черних, І. А. Зупанця, І. Г. Купновицької ; НФаУ. — Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2018. — 911 с.
2. Аналітична токсикологія : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / С. В. Баюрка, В. С. Бондар, С. І. Мерзлікін та ін. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2019. — 384 с.
3. Клінічні дослідження. Терміни та визначення : довід. для студентів вищ. навч. закл./ за заг. ред. В. М. Коваленка, І. А. Зупанця. — Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2019. — 340 с.
4. Яковлєва, Л. В. Основи медичної стандартизації : навч. посіб. / Л. В. Яковлєва. — Х. : НФаУ, 2020. — 116 с.
5. Котвіцька А.А., Пузак Н.О., Волкова А.В., Суриков О.О., Черкащина А.В., Кубарєва І.В., Пузак О.А. Екстремальна медицина : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів Х.: НФаУ, 2019. — 124 с.
6. Фармакологія: Підручник для мед. ВНЗ I—III р.а. — 7-ме вид., перероб. і доп. Затверджено МОЗ / Нековаль І.В., Казанюк Т.В. — К., 2018. — 552 с.

7. Клінічна фармакологія невідкладних станів у практиці стоматолога: Навч. посіб. для студ. стомат. ф-тів, лікарів-інтернів, лікарів-стоматологів. Рекомендовано Вченою радою ХНМУ / За ред. О.М. Біловола. — К., 2018. — 296 с.
8. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології: Навч. посіб. для мед. ВНЗ III—IV р. а. Рекомендовано Вченою радою НМАПО ім. П.Л. Шупика / Мазур І.П., Хайтович М.В., Голопихо Л.І. — К., 2018. — 376 с.
9. <https://stud.com.ua/27625/meditsina/farmakologiya>
10. https://stud.com.ua/45145/meditsina/klinichna_farmakologiya

Допоміжна:

1. Клінічна фармакологія : Підручник / Кол. авторів; за ред. О.Я. Бабака, О.М. Біловола, І.С. Чекмана. — 2-е вид., переробл. і допов. — К.: Медицина, 2018. — 776 с.4
2. О.В. Давидович, Н.Я. Давидович «Клінічна фармакологія з рецептурою», м. Київ. 2018 р.
3. Т.В. Казанюк, І.В. Нековаль «Основи фармакології та рецептури», м. Київ. 2018 р.
4. Залюбовська О.І., Коваль С.М., Литвинова О.М. Клінічна фармакологія : Підручник. — Х.: Видавничий Дім «Інжек», 2019. — 688 с.
5. Клінічна фармакологія : Підручник для студентів і лікарів / [Абдуєва Ф. М., Бичкова О. Ю., Бондаренко І. О. та ін.]; за загальною редакцією М. І. Яблчанського та В. М. Савченка. — Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. — 405 с.
6. Москаленко В.Ф., Волосовець О.П., Яворський О.П., Артемчук Л.М., Белан С.М., Булах І.Є., Жегулович В.Г. «Вища медична освіта і Болонський процес».
7. https://pidruchniki.com/75707/meditsina/farmakologiya_na_dopomogu_likaryu_provizoru_studentu

Викладач _____

(підпис)